

Poštnina v državi SHS pavšalirana.

Posamezna številka stane 60 vinarjev.

Naročnina listu:

Celo leto . . . K 50—
Pol leta . . . 26—
Četrť leta . . . 13—

Zunaj Jugoslavije:

Celo leto . . . 66—

Posamezne številke
na štirih straneh 60 v.

Uredništvo i. upravnništvo:

Maribor, Koroška ulica
št. 5. — Telefon št. 220.

STRAŽA

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo.

Inserati ali oznanila

se računajo po K 1.80
od enoredne petivrste
pri večkratnih oznanilih
popust.

„Straža“ izhaja v pon-
deljek, sredo in petek.
Rokopisi se ne vračajo.

Z uredništvom se more
govoriti vsak dan od
11. do 12. ure dopoldne.

106. številka.

Maribor, dne 24. septembra 1920.

Letnik XII.

Društvo sv. Save.

Po nesrečni, bolgarsko-srbski vojni l. 1885 so nastopili nevarni časi za srbski narod. Razpredla se je takrat močna bolgarska propaganda, da pobolgari vse Srbe takratnega turškega cesarstva ter jih vpreže v jarem svetovnopoličnih vsenemških teženj. Tedaj se je l. 1885 ustanovilo društvo sv. Save, ki si je slavilo za cilj širiti prosveto in negovati narodno zavest ter narodne kreposti pred vsem med Srbi v turškem cesarstvu. Društvo ni politično, vendar je visoko dvigalo narodni prapor ter vzdrževalo probujeno in budilo zaspano narodno zavest med srbskimi soplemenjaki, kjer in kolikor je bilo to mogoče in dopuščeno. V verskem pogledu ni stalo na izključno pravoslavnem stališču, marveč na stališču strpnosti po znanem srbskem pregovoru: „Brat je mio, koje vere bio.“

Društvo je izdavalo primerne knjige in spise, stavilo cerkve in šole, kjer je bila potreba, podpiralo denarno in moralno narodni pokret ter pripravljalo pot narodnemu oslobojenju in ujedinjenju. Svoj ožji cilj je društvo po balkanski in svetovni vojni doseglo, sedaj je pa z ozirom na nove razmere razširilo svoj program. Dasiravno še naše državne meje niso končno potegnjene, vendar se že sedaj lahko reče, da bo nad 1 milijon našega naroda ostal pod tujo oblastjo in bo v marsikaterem oziru še na slabšem kakor poprej. Dočim je poprej deloma živel v državah brez izrazitega narodnostnega obilježja (vsaj teoretično), kakor sta bila Turčija in Avstro-Ogrska, pride sedaj v izrazito šovinistično nacionalne države: Italija, Avstrija, Madžarija.

Društvo sv. Save hoče torej razširiti svoj delokrog do skrajnih mej, koder prebiva naš troimeni narod pod tujo oblastjo. Njegov organ „Bratstvo“ hoče biti središče, kjer se bo negovalo proučevanje jezika, zgodovine, etničnih vsebin, spomenikov, žitja, gospodarstva, statistike, sploh vseh panog narodnega življenja srbo-hrvatskih in slovenskih soplemenjakov pod tujo oblastjo. V ta namen hoče stopiti društvo v ožjo zvezo s Ciril-Metodovo in Mohorjevo družbo ter se bo z enako ljubeznijo brigalo za vse, brez razlike vere in političnega mišljenja, da jih narodno okrepi, vzdrži njih narodno zavest in jih pripravi na oni čas, ko

bodo mogli postati deležni našega ujedinjenja in slobode.

Društvu je na čelu glavni odbor v Beogradu z 21 člani. Po raznih krajih imajo pododbore, ki bodo s podrobnim delom podpirali glavni odbor. Predsednik glavnega odbora je državni svetovalec Milutin Matković, podpredsednik pa vseučilišni profesor dr. Tihomir Gjorgjevič, posebno vnet prijatelj Slovencev. Glavni tajniki so trije: Jovan Miodragović, vpokojeni ravnatelj učiteljske šole, dr. Jovan Haci, bivši uradnik v zunanjem ministrstvu in dr. Nikolaj Vulič, vseučilišni profesor.

Udje društva so trojne vrste: a) redni člani, ki plačujejo po pet dinarjev na leto; b) utemeljitelji, ki vplačajo enkrat 100 dinarjev ali pa skozi štiri leta zaporedoma po 25 dinarjev; c) dobrotniki, ki enkrat za vselej plačajo 500 dinarjev.

Do leta 1911 je društvo izdalo 23 knjig, med katerimi zavzema prvo mesto 14 zvezkov zbornika „Bratstvo“ z jako zanimivo vsebino. Za časa balkanske vojne in še bolj med svetovno vojno je društvo prekinilo svoje knjižno delovanje. Dne 17.-30. nov. 1913 se je še vršila glavna skupščina, naslednja skupščina se je mogla sestati šele 1.-13. febr. 1920, kjer so društvu začrtali nov načrt za delovanje.

Z ozirom na dovršena dejstva sedaj ne pomaga nič, tarnati čez krivično postopanje pariške konferen- ce, marveč prijeti se treba dela in napraviti natančen načrt, kako pomagati našim sorojakom pod tujim jarmom. Polég „Jugoslovanske Maticе“ obračamo pozornost tudi na kulturno stremljenje društva sv. Save, kateremu bi se naj tudi Slovenci približali. Vse tozadevne organizacije: Jugoslovanska Matica, Ciril-Metodova družba, Mohorjeva družba, Slovenska Straža in društvo sv. Save naj si na prijateljski način porazdelo delo ter napravijo velikopotezen in smotre- n načrt, da ne bodo morda drug drugega motili ali se celo spodbijali.

F. K.

Pristaši, zbirajte za volilni sklad!

jal bolj in bolj hripav, smo zavrnili s petkratnim nagajivim „živijo“, ki je huđega moža togotil do omedlevice . . .

Neizrečno smešen je bil pogled na ta zaripljeni od srda čisto spremenjeni obraz, na celo bolj srd- nego človeku podobno postavu, ki se je stresala in vila kakor v strašnih, nepopisnih krčih.

Sprevidel je, da nas sam ne užene. Ozrl se je na levo in je zapazil pomočnika — stražnika v svetli uniformi. Dvignil je roko in jo je zavilhtel proti njemu in je odprl usta, da bi kriknil na pomoč. Toda le neko neizrazno grgrajoče hropenje se je dalo razumeti.

Dobri stražnik je imel naš nekulturni prizor že sam od sebe na piki. Brž je planil v boj zoper grde napadavce poštenih državljanov — ob enem je za- žvižgal sprevednik. Zasuknili smo se in se pomešali med gomazečo množico. Ozrl sem se in sem videl, kako je naš znanec stegnil obe roki za nami, kako je napravil z največjim naporom en korak, dva . . . po- tem se je opotekel in se vjel z obema rokama ob že- lezno peronsko ograjo . . .

Maribor! Drava! —

Prvič vaju vidim, toliko ljubljena, toliko bra- njena — toliko preizkušena, toliko napadana! Srce vama bije nasproti kakor znancema iz srečnih dni in vama kliče: Naša sta, naša morata ostati in bosta ostala . . .

Znad Drave se vidi lep kos Maribora in se za- zna pripravna lega njegovega sredi krasne okolice. Le za hip! Skoro zavozimo med zidovje in razgled na Maribor je splaval po Dravi —

Komaj sem ujel z očesom oba vitka stolpa Ma- rijine bazilike visoko nad strehami mesta. Poznal sem to cerkev po sliki. Saj so njegove spominske podoki- ce prosile milih darov za dostojni dom Matere Milo- sti po celi Sloveniji in prek in so genila mnogo bogo- ljubna srca, da so se odprla na stečaj.

Z bližnjih oken ob Dravi so nas pozdravljali. Ne morem reči, koliko oken na obdravskih hišah je

Kaj bo z eno- in dve- kronskimi bankovci?

Kapitalizem je od vraga. Vedno le špekulira, kako bi izžehl ljudstvo, a sam grmadil premoženje. Ravno- kar so prinesli časniki očitno od kapitalistič- nih krogov priporočen način, kako naj se odpravijo iz prometa 1- in 2kronski bankovci. Teh bankovcev, pravijo kapitalisti, ima vsakdo nekoliko, a nikdo ve- liko. Najenostavneje bi bilo, da se nekega lepega dne proglase te bankovce za neveljavne. Tako, pravijo, bo izgubil vsakdo nekoliko in nikdo veliko, ter bodo gude lahko prenesli. Vlada si pa na ta način pri- hrani lepo število milijonov, katere lahko uporabi za invalide in za vojne sirote. — Taka misel je prišla kapitalistom. Izgleda lepo, pa je popolnoma goljufiva, dobra za bogataše in slaba za reveže. Tako razvel- javljenje bankovcev bi bil neke vrste narodni davek državi. Davek, da je pravičen, mora pa biti naložen tako, da zadene zelo bogate močno, malo bogate ma- jo, nič bogate pa nič. S takim razveljavljenjem bi se pa zgodilo ravno obratno. Vzemimo, da bi izšla od- redba, da so danes od 12. ure vsi taki bankovci ne- veljavni. Revna trafikantinja, ki zasluži na mesec ko- maj toliko, da se prestrada skozi življenje, bi izgubi- la morda naenkrat 200 K, velik podjetnik niti 10 K. Žena revnega viničarja, ki nosi vsako jutro v mesto mleko in sadje, morda tri ure pešhoda daleč, ima le samo eno kravico, odteguje mleko svojim otrokom in zbira kronice, da bo potemljala fantku črevlje za v šolo, izgubi lahko znatno svoto, veleposestnik pa ni- česar, berač, ki priberači na cesti 20 K na dan, iz- gubi vse, borzijanec, ki prišpekulira na dan tisoče, pa ničesar. Denar je namreč razdeljen tako, da veli- ki gospodje imajo velike bankovce, mali male, reveži pa kronice. Torej bi trpeli reveži veliko, mali gospo- dje malo, veliki gospodje pa nič. — A še neka druga krivica bi se zgodila. Preden se taka odredba izdela, objavi in izvrši, preteče nekaj časa. Premožni človek bo zvedel najmanj že 14 dni poprej ter bo pravočas- no odinil dotične bankovce, revež bo pa zvedel šele nekaj dni prepozno, da so razveljavljeni in med tem se jih bo nabral vse polno.

LISTEK.

Naš Narodni

Spomini orlovske mladosti.

(Dalje.)

Na kolodvorih smo srečavali obraze s pogledi polnimi gromov in bliskov. Mislim, da smo se zave- deli tega najprej v Celju. Sršeli so v nas kakor v pritepenice iz prepovedanih krajev in nam so se zdeli v svoji mrkosti kakor ljudje brez svatovskega oblači- la na praznični ženitnini . . .

Na Pragarskem smo mimogrede izstopili. Tem- ne prikazni s celjskega kolodvora so nas sprejele še bolj neprijazno. Kakor težki električni oblaki so se valile proti nam in ko so nam bile dosti blizu, je pri- čelo grmeti in treskati.

Heil! Živijo! —

Svigalo je sem in tja, tja in sem. Grozila je to- ča . . . Mislim, da so jo preprečili svetli stražniki, ki so bistro opazovali na levo in desno in lovili v svoje skite heil in živijo, živijo in heil . . .

Na vogalu perona je stal nizek, čokat, nad sre- dnjo mero rejen moščicelj, do zvrhanosti poln svetega germanskega srda. V levici je držal dišečo jutranjo smodko, z desnico si je brisal žgoči maščobni pot raz mahadravo obličje. Trepetal je v neizraznem gnjevu, ki ga je trpničil in mesaril v dno duše ob pogledu na naše kričeče srajce. Tako strastno je vlekel svo- jo cigaro in bruhal ogromne oblake v nedolžni zrak, da je predstavljal lepí tobakov svitek v njegovi levi- ci pomilovanja vredno razdejanje in podrtijo. Za vsa kim oblačnim izbruhom je prilomastil na beli dan iz globočine bolečega srca pristen švabski „heil“, ki se je zdel v danih razmerah edino zanesljiv rešenik in branitelj.

Mignil sem štirim tovarišem in brž smo v pol- krogu obstopili sina germanske matere. Roke smo si uprli v boke in smo se toplo smejali v njegov onemo- gle jeze spačeni obraz. Vsak njegov heil, ki je posta-

oživel nam v pozdrav — prehitro je šlo mimo — to- da dobil sem vtis, ki me spremlja še danes, da jih je bilo mnogo. S tovariši smo se čudili.

„Glejte, saj Maribor ni tako strašno nemški!“

St. Ilj!

Vlak je obstal in usuli smo se na prosto. Vsa okolica je oživila.

Prvo, kar smo videli, je bila gruča žandarjev, velika gruča. Pogrelo nas je pri srcu in nas je ho- telo pograbit, toda pogoltnili smo ta preskrbni av- strijski pozdrav in smo si mislili: Kaj nas brigajo.

Blizu tam je stala druga gruča — šentiljska de- kleta v zelenih narodnih nošah s cveticami za nas. S svežimi pozdravnimi šopki na prsih smo se uvrsti- li v četo in odkorakali na cilj. Došlo ljudstvo nas je spremljalo od vseh strani. Mislim, da je bilo urejene orlovske čete ravno sto mož.

Pot nas je vodila mimo mrko molčečega Süd- markhofa. Tukaj torej je gnezdo zarotnikov, ki hoče- jo na vsak način, da pade naš obmejni St. Ilj! Tu- kaj so ona za nas sveta hla, kjer se bijejo tako vroči narodnostni boji!

Le iz popisovanja sem poznal strahote takih bo- jev, a občutil sem jih živo. S spoštovanjem in gnje- nostjo sem stopal po tej zemlji in sem ji voščil, da bi ji vsak nov uspeh in vsak nov poraz rodil novih bor- cev in novih zmagovavcev.

Z griča doli nam je zapel pozdravno pesem Slo- venski dom, Cisto nov, ves svetel in prazničen. Nje- gova vzvišena lega nad Südmarkhofom se nam je zdela kakor preroški simbol, da ima podleči nemški Hof in ostati zmagovalci naš Dom — — —

Cemu bi opisoval prireditve in veselice? Ni mi na tem, da jo ocenim v celoti in objektivno označim pomen istega dneva. Ni slovenskega srca, ki bi tega ne umelo. Pišem „Spomine“ in tudi s šentiljske sla- vnosti mi je poročati subjektivne utise, ki imajo na- men pokazati, kako vplivajo podobne prireditve na posameznega udeleženca.

Dalje prihodnje.

Seveda ta načrt ne bo obveljal, za nas je samo nov dokaz, kako prefrigano se kapitalizem poslužuje vseh sredstev, da revnemu ljudstvu pije kri.

Politični pregled.

Jugoslavija.

Regent je zapustil Sarajevo 21. t. m. zjutraj. Regent se je izjavil povoljno o sijajnem sprejemu, ki mu ga je priredilo mesto Sarajevo. Naglašal je posebno iskrenost muslimanskega naroda v Bosni in Hercegovini. Deputaciji beguncev iz zasedenih krajev, ki je pozdravila regenta, je ta izjavil: „Znak žalovanja, ki ga vidim na vaši obleki, ni potreben, ker upamo, da boste tudi vi kmalu osvobojeni.“

V političnih krogih po Beogradu se veliko govori in piše o nasprotju med Protičem in konstituantnim ministrom Markovičem radi ukaz zakona. Kakor klubi parlamentarne zajednice postavil se je tudi Protič odločno proti uveljavi ukaz zakona, s katerim bi naj bila vsa parlamentarna oblast prenešana na vlado. Govori se celo, da namerava Protič strmoglaviti Vesniča in v dobi volitev zagrabit sam za državno krmilo. Nikola Pašić pa se je baje odrekel sodelovanju pri rešitvi jadranskega vprašanja radi tega, da bi lažje vodil radikalno stranko v volilnem boju. Vsa ta meglena namigavanja političnih strank o Protiču se bodo zjasnila v nekaj dneh.

Naša pogajanja z Italijo se bodo pričela pričetkom prihodnjega tedna. Mesto Pašića bo deloval kot delegat Andrija Radović. Pogajanja se bodo vršila o: Wilsonovi črti, Reki, Skadru in Albaniji. Tozadevne natančne instrukcije za naše delegate bo izdelal ministrski svet pod predsedstvom regenta. Najtežavnejša točka pogajanj bo zopet Reka, ker naša država stoji na stališču, da ne more biti predmet razgovora, ali naj Reka pripade Italiji. Italija bo morala tudi podati zagotovilo, da se naših rojakov pod italijansko oblastjo ne bo oviralo na razvoju.

Arnavtska vlada je poslala posebnega parlamentarja naši vojaški oblasti, da bi se naj sklenilo mirovno stanje med našo in arnavtsko državo. Arnavtskega odposlanca so naši zavrnil, ker ni imel svojega pooblastila v redu.

Plebiscitna Koroškem ne bo preložen. Plebiscitna komisija je ugotovila, da so izpolnjeni vsi predpogoji, določeni v senžermenski mirovni pogodbi za izvedbo plebiscita, ki se bo vršil v coni A 10. oktobra.

Italija.

D'Annunzijo namerava oficijelno proglasiti svojo kvarnersko regenco. D'Annunzijo bo prevzel zunanje ministrstvo svoje regence in ovil svojo vladarsko slavo z naslovom „regent.“

Italijansko delavstvo, ki je zasedlo razne tvornice, jih še nikakor ni izpraznilo, ampak se dogajajo še vedno krvavi spopadi med policijo in delavstvom.

Italijansko časopisje javlja, da se je pojavilo na Tirolskem nevarno iredentično gibanje proti Italiji. Iredentarji so dosedaj že iztihnopili 60.000 pušk.

V Milanu so se vršili 22. t. m. poulični boji. Delavci so streljali na vojaštvo s strojnico. Vojaštvo je ugnalo strojnico s pomočjo oklopnega avtomobila. Ubita sta bila dva delavca, nekaj težko in 30 lahko ranjenih.

Francija.

Mesto obolelega francoskega predsednika Deschanela bo kandidiral za novega predsednika Millerand. Za kandidaturo Milleranda se je izrekla večina parlamentarnih skupin.

Novi francoski predsednik. Dosedanji ministrski predsednik Millerand je izvoljen za predsednika francoske republike z 695 glasovi od 897 oddanih.

Anglija.

Angleški grozi splošna delavska stavka.

Danska.

V dansko poslanško zbornico so se vršile 20. t. m. nove volitve radi pridružitve Sev. Šlezviga. Nova zbornica bo štela 149 članov. Izvoljeni so: 3 poslanci gospodarske stranke, 27 konservativcev, 18 radikalcev, 48 socialistov, 51 zmernih levičarjev in 1 poslanec iz Šlezviga.

Madžarska.

Coprav je Madžarska vsled pariške mirovne konference ponižana in pristržena na vseh koncih in krajih, še vedno sanjari o madžarskem imperijalizmu. Rovari in spletkari zlasti proti Čehoslovski in Jugoslaviji. Praški listi objavljajo senzacionalna razkritja v propagandi madžarskih agentov, najetih po upravitelju Madžarske Horthy-u, proti Čehoslovski ter izjavljajo, da imajo v rokah obširne dokumentarne dokaze, iz katerih se neoporekljivo sklepa, da je poslanec v čehoslovškem parlamentu Madžar Tobler plačan iz Budimpešte. Središče madžarske propagande je Dunaj. Tudi v Gradcu ima ta propaganda svojega posebnega zastopnika, ki vzdržuje zvezo z Hrvatsko. Madžarska propaganda je tudi v Jugoslaviji zelo razpletena. Tajna policija v Subotici je izvedla preiskavo v zadevi zarote proti namestniku kr. vladnega komisarja, katero so zasnovali gotovi madžarski Horthy-evi agenti. Zarota je bila za-

snošana na široki podlagi. Glavni vodja zarote pa je grof Szechenyi, ki je zbiral tolpo za izvršitev zarote. Szechenyi je pobegnil na Madžarsko. Razkriti so obširni načrti iredentistične agitacije madžarskih agitatorjev. Vodja policijske ekspoziture je odpotoval v Beograd, da poroča vladi o razkritjih.

Cehoslovaška.

Na Češkem so se močno začeli gibati komunisti in je velika nevarnost, da pride do komunističnih pučev. V Ustju n. pr. so zastražena vsa javna poslopja od vojaštva, ker se boje komunističnih izgrediv. Po nekaterih krajih manifestira meščanstvo in kmetje proti komunistom.

Rusija—Poljska.

Boji na rusko-poljski fronti se razvijajo za boljševedno slabše. Poljska armada je prešla v ofenzivo pri Grodnu. Posebno ljuti boji se bijejo pri Swilozu.

Norveška ne priznava sovjetske Rusije.

Amerika je izdala analog, da se aretirajo vsi boljševiški agitatorji, ki so se razpasli po Zedinjenih državah.

Domača politika.

Skrb za reveže in dobrodelnost. V nedeljo so sklicali v Ljubljano posvetovanje, kjer so možje, ki mislijo, da se razumejo na pravico in na postavo, govorili o centralizmu in o avtonomiji, to se pravi: kaj naj se upraviča od pokrajinskih vlad in od občin, a kaj naj bode pridržano osrednji vladi v Beogradu. Govorili so o različnih rečeh, toda enega se ni dotaknil nihče: revežev in dobrodelnosti. Dosedanja postava o oskrbi revežev je popolnoma za nič. Občine ne morejo primerno skrbeti za svoje reveže. Nekoč sem služboval v majhnem in revnem kraju, bila je župnija in občina ob enem, štela je 540 duš. Imela je doma na oskrbi 3 reveže, stroški zanjo so znašali nekoliko več, kot vse občinske doklade, a vključ temu so bili preskrbljeni zelo slabo. Včasih občine tudi nočejo zanje skrbeti, zlasti, ako imajo v občini oblast petični mogotci, krčmarji, stacunarji in podobni ljudje. Dosedanja postava je pa tako pomanjkljiva, da jih ni mogoče prisiliti. Slednjič je tudi pojem reveža tako nejasen, da je na tej podlagi od občine težko doseči primerno oskrb. Novi državni zbor bo moral nujno skleniti postavo, s katero se bo uredilo vprašanje revežev in javne dobrodelnosti. Kako pridejo občine do tega, da bi same vzdrževale reveže, ki so svoje moči izrabile po mestih in po tovarnah? Kako pride reven in soliden kmet do tega, da bi moral soplačevati za vzdrževanje bebastega ali pokvarjenega otroka, ki je postal tak radi tega, ker je bil njegov oče pijanec. Skrb za reveže in dobrodelnost se mora centralizirati, da se razbremenijo kmetske občine, ki so revščine najmanj krive. Vpeljati se mora poseben reven in dobrodelen davek, katerega bi morali plačevati predvsem krčmarji, potem pa tudi tovarnarji, veliki posestniki, gospoda, ki drži služkinje itd. Deloma bi se stvar uredila s splošnim zavarovanjem, toda ne popolnoma, ker bodo vključ temu slučaji, da je človeka zadela nesreča, ki je večja, kakor bi moglo odpomoči zavarovanje. Torej: nova postava za reveže in dobrodelnost, dobrodelni in revni davek, ki naj zadene one, ki so krivi revščine ali, ki so imeli korist od revežev! Razbremenimo tozadevno revne občine!

Bunjevačko-šokačka stranka. V nedeljo 12. t. m. se je ustanovila v Subotici v Banatu „bunjevačko-šokačka stranka.“ Dne 10. nov. se pa vrši veliki zbor Banjevcev in Sokcev. Glavne točke njihovega programa so: 1. v okviru vrhovnega načela edinstva države in naroda avtonomija Vojvodine po primeru Hrvatske in Slovenije; 2. kar najhitreje pripojenje bajskega trikota in spornih baranjskih krajev; 3. popolna ravnopravnost za vse narodnosti; 4. ureditev šolskega sistema po zakonih, a ne odredb; 5. latinica za obvezna pisava za vse kraje, kjer se prebivalstvo pretežno poslužuje latinice; 6. ravnopravnost vseh priznanih narodnosti sporazumno z delovanjem cerkve in države; 7. zaščita in podpiranje vojvodinskih gospodarskih in poljedelskih zadev; 8. izvedba agrarne reforme na temelju strokovno izdelanega zakona; 9. v svrhu zaščite delavskih interesov ustanovitev delavske zbornice, ureditev plače po dviganju in padanju cen živil; 10. enaka državna pomoč invalidom in vojnim sirotam po celi državi. Na splošno povdarjajo, da hoče stranka stati na katoliških načelih in delovati v najožji zvezi s hrvaško seljačko stranko.

Volilno gibanje.

Kaj je z volilno pravico Nemcev in nemškutarjev? Ljubljanska vlada je izdala okrajnim glavarstvom navodilo, da nimajo volilne pravice v konstituantu vsi notorični Nemci. Sedaj je seveda naloga okrajnih glavarstev, da doženejo potom županstev, kedo je notoričen Nemeč. Da se to konstatira bi bilo najbolje, da vzamemo za temelj tozadevnega konstatiranja ljudsko štetje iz leta 1910. Kdor se je tedaj priznal za Nemeč, naj velja kot notoričen Nemeč, ki nima volilne pravice. Ali se naj vzame ljudsko štetje iz 1910 kot temeljna podlaga za odrek volilne pravice Nemcem in nemškutarjem, o tem se vlada ni izjavila ampak je ljudsko štetje iz leta 1910 popolnoma prepuščeno prosti volji naših županov in okrajnih

glavarjev. Vsi zavedni Slovenci pač pričakujemo, da bodo naši okrajni glavarji toliko pametni in razsodni da bodo vzeli ljudsko štetje iz leta 1910 kot merodajno podlago in odvzeli tem potom volilno pravico vsem Nemcem in nemškutarjem, ki so priznali v letu 1910 nemški občevalni jezik.

Sestavljajte pravilno volilne imenike. Po členu 21 nav. zak. morajo občinski uradi rabiti od ministra za notranje zadeve predpisane obrazce, kakor je občinskim uradom tudi naročila deželna vlada za Slovenijo. Kljub temu porablja občinski uradi stare tiskovine, ki pa nimajo vseh predpisanih rubrik, — manjka namreč važna rubrika: poklic, vsled česar takih volilnih imenikov ni moči potrditi. Po členu 20 nav. zak. se mora na koncu vsakega izvoda volilnih imenikov zapisati z besedami (ne samo s številko) — število vpisanih volilcev in število listov imenika. Ta zaznamek navadno manjka! Dalje je zapisati na koncu pri datumu opravilna številka, t. j. ona številka, pod katero je volilni imenik pri občinskem uradu vpisan v vložnem zapisniku. To se splošno prezira. Volilni imenik je datirati in ga morata podpisati obč. predstojnik (župan, gerent) in tajnik; če občina nima tajnika, podpisše namesto njega en občinski odbornik ali prisednik sosveta. Pri podpisu je na vsak izvod pritisniti tudi občinski pečat. Pri vsaki črki v volilnem imeniku je pustiti nekaj vrst praznih za naknadne vpise volilcev vsled reklamacij. Imenike je odposlati v dveh izvodih na pristojno prvostopno sodišče najkasneje do dne 26. t. m.

Demokratska volilna agitacija med Srbi je že v polnem razvoju. V nedeljo prirede „demokratski študije in intelektualci“ veliko skupščino pred hotelom „Slavija“ v Beogradu. Istega dne prirede v Subotici v Banatu volilni shod, kjer bo govoril minister Pribevič.

Demokratske kompromisne potrebe. Glasilo demokratske stranke „Život“ v Splitu poroča, da se demokratska stranka pripravlja skleniti kompromis v svrhu volilne kooperacije in sicer s takimi političnimi skupinami, ki stoje na stališču popolnega narodnega edinstva, se bore za edinstveno ureditev države z administrativno avtonomijo, hočejo popolno izenačenje plemenskih imen, odklanjajo plemenski in zgodovinski artikularizem, hočejo radikalno ureditev agrarne reforme in ureditev uradniškega vprašanja. Samo resne ponudbe s sliko naj se pošiljajo na uredništvo omenjenega lista.

Don Juraj Biankini in drugi. Stari gromovnik iz Dubrovnika, Don Juraj Biankini, kandidira na demokratski listi v beograjskem okrožju. Znani demokratski žurnalst Krsta Cievarič hoče tudi kandidirati neke kot demokrat, a še ne ve, kam bi se pritisnil. Dalmatinec dr. Trumbić in dr. Smolaka kandidirata v Dalmaciji kot izvenstrankarja na listi — „združenih naprednih demokratskih elementov.“

Dnevne vesti.

Poziv! Naprošamo vse one, ki so bivali nepritrženo sedem let pred 1. jan. 1919 v pasu A ali B koroškega plebiscitnega ozemlja in ki so bili še 1. 1. 1919 stalno v coni B, da nemudoma to naznanijo potom dopisnice Nar. svetu v Borovljah.

Zbor župnikov KZ ozir. SLS se je vršil v četrtek, dne 23. septembra v Mariboru za celo štajersko-koroško-prekmursko volilno okrožje. Zastopani so bili vsi sodni okraji. V zelo lepem številu so prišli Prekmurci. Shodu je predsedoval podpredsednik KZ poslanec in župan Pišek. Poročala sta poslanec dr. Hohnjec in poverjenik dr. Verstovšek. Na zboru so se storili zelo važni sklepi.

Obmejni škodljivci. V nezaslišanem zlobnem in podlem članku grdi „Tabor“ z dne 21. septembra g. župnika Rožmana pri Sv. Duhu na Ostrem vrhu, ko ga zaničljivo imenuje Roschmanna. V svoji duševni revščini ne more najti boljšega gradiva kakor zlobne čenče o župnikovih petelinih. G. Rožman je zaveden Slovenec in je za obmejno Slovenstvo več storil, kakor vsi posiroveli uredniki okoli „Tabora“ skupaj. Ali ne znate nič pametnejšega pisati o naših obmejnih zadevah, kakor sramotiti naše ljudi? Ali je to vaše obmejno delo? O „delovanju“ posameznih žandarjev ob meji se pa blagovolite informirati pri vaših lastnih pristavih ob meji, pa bodele zvedeli še marsikaj pikantnejšega, kakor je povest o župnikovih petelinih.

Na odpor! Celjski list „Cillier Zeitung“ pretaka v svoji številki z dne 23. septembra debele solze, jadicuje, roti in poziva na odpor, ker je šolska oblast za mesto Celje odredila, da v letošnjem šolskem letu 1. razreda nemških ljudskih šol ne bo več. Vršilo se je v Celju popisovanje šolobveznih otrok. Pri tej priliki se je ugotovilo, da sta v Celju samo 2 pristno nemška otroka šolobvezna za prvi razred ljudske šole. Vsi drugi otroci so pa slovenskega pokolenja, njih stariši, rojeni Slovenci, so se narodili na Slovenskem in so tudi živeli med Slovenci, čeprav so se vselej izdajali za Nemce, bili so pač narodni in čestokrat tudi verski odpadniki. In za ta dva pristno nemška otroka se naj ustanovi nemški razred ljudske šole! List poziva starše z rekuzir na odpor ter se čudi, da je v Jugoslaviji, kot demokratični državi, kaj takega mogoče. Gospode okrog „Cillier-Zeitung“ vprašamo, ali ste ganihi kedaj z mezinem, ko je nemški sistem nad pol stoletja silil in tiral pristno slovensko šolsko dečo v popolnoma nemške šole? Ali vam je še v spominu ljuta gonja celjskih posilinenčev ter Nemcev cele Avstrije proti nemško-slovenskim gimnazijskim paralelkam v Celju, zaradi katerih je

padlo celo več ministrstev? Končno, ali nam je rajna Avstrija dovolila za pristne slovenske šolske otroke kako slovensko ljudsko šolo v Celju, Mariboru, Ptuj in t. d. Trkajte se na prsa ter recite: mea culpa! Nemstvo je nad slovenskim narodom zagrešilo toliko narodnih zločinov, da ostane osramočeno na vse veke! Jančarjem v Celju in v drugih mestih in trgih Slovenije pa bodi povedano, da je le čin pravičnosti, ako je prišlo po stoletjih naše narodne sužnosti tako daleč, da je odklenalo ponemčevanju našega naroda.

Minister dr. Kukovec in zimski čas. Mnogo krat smo se že bavili z vihravim gospodom Kukovcem, ki spada tako v ministrstvo kot parizer na parket. Doslej je kot minister obelodanil svoj ministrski program, ki obstoja iz krščanske pravičnosti, zavaroval ljubljanske milijonarje pred socialno roko Gosarja itd. Najvažnejše delo našega socialnega ministra g. Lojzeta pa je uravnanje onega nesrečnega novega časa. Vse naše sosedne države so se že umaknile v brlog zimskega časa, samo minister dr. Kukovec še vedno straši s poletnim časom. Radovedni smo, zakaj neki je bistri g. minister Kukovec uravnal tako, da bomo mi Jugoslovani edini v celi Evropi tavalji do 1. oktobra v tmni novem času. Menda g. Kukovec radi tega čaka tako dolgo s pomikom časa, ker se ni postavil v svoj ministrski program k točki pravičnosti še potrebo za celotno Evropo pravične uravnave časa. Originalen pa je naš socialni minister, čemur so uklonile vse evropske države temu originalno kljubuje do 1. oktobra krščansko pravični minister za socialno skrb — dr. Kukovec.

Shod KZ pri St. Janžu na Peči dne 22. septembra je lepo uspel. Na shodu so govorili: župan Krajnc, tajnik Zebot in g. Hrastelj. Velika večina župnije St. Janž je v taboru Kmetске zveze.

Ponovno opozarjamo na viničarski shod, ki se bo vršil pri Sv. Petru niže Maribora dne 26. septembra 1920 v cerkveni hiši. Shod bo zelo važen za vse viničarje in one, ki se zanimajo za to vprašanje. Zborovanje se vrši po rani maši.

Jadranski zbor zoper Dannunzijado. Narodni zastopnik dr. Ivan Marija Cok je izročil opravištvu francoskega poslanstva izjavo izvršnega odbora Jadranskega zbora v zadevi reške Dannunzijade. Opravištvnik je sprejel zastopnika zelo prijazno in obljubil, da bo poslal protest na pristojno mesto (francoskemu ministrskemu predsedniku Millerandu). Pri tej priliki je izjavil, da francoska in angleška vlada, a tudi službena Italija, ne priznavajo tega d'Annunzijevega čina in želijo, da pride čimprej med Italijo in Jugoslavijo do direktnih pogajanj.

Tudi „narodni“ svečenik. Tudi na Hrvaškem so začeli neki zmešani ljudje s propagando za „narodno“ cerkev. Središče tega gibanja je mesteca Koprivnica, ki je ob enem tudi Radičeva politična trdnjava. Izpraznjeno je bilo mesto župnika, a cerkveni patroli je občinski odbor, ki je pa odločno stal na stališču, da hoče samo „narodnega svečenika.“ Odklonil je vse tri od škofa predlagane kandidate, potem pa kar sam imenoval „narodnega“ župnika dr. Jurija Kežmana, dasiravno nima župniškega izpita, in ni usposobljen za tako mesto. To je isti dr. Kežman, ki je bil svojčas, kakor se je nedavno v Zagrebu sodniško dokazalo, poslan od Radiča v Trst k že znanemu Judu, laškemu majorju Finziju, načelniku laške propagande po Jugoslaviji, da se z njim dogovarja, kako bi razbil našo državo.

Slovenska služba božja v Trstu. Tržaški škof je odredil, naj se vrši služba božja v Trstu tudi nadalje v slovenskem jeziku tam, kjer se je vršila prej. Vprašanje je samo, kateri pridigar si bo upal govoriti slovenski, ako mu pri tem vsak čas lahko prifrči krogla fašistov okrog ušes.

Delavska stavka v Italiji. Tako šumno vpriporjena delavska stavka v Italiji se je za delavce končala s porazom. Delavski voditelji so svetovali delavcem, naj zapuste zasedene tovarne in gredo zopet na delo. Delavci so želeli, da bi jim tovarnarji izplačali nove plače tudi za nazaj od 1. julija in za dni zasedbe, a tovarnarji so odklonili. Tako morajo plačati delavci komedijo, katero so vpriporili, iz svojega žepa!

Komunistično zastopstvo v Pragi. V Pragi se nahaja rusko boljševiško zastopstvo pod načelstvom J. Hillersona. Tudi drugi člani poslaništva: Višnevskij, Jakobson, Isakovič, Levin in Nette so Judje. Same Kuzmin menda ni Žid. Ti boljševiki delajo za zvezo s češkimi komunisti, da uredi skupno postopanje. „Venkov“ piše, da je tudi mati voditelja čeških komunistov, Ivana Olbrachta, Judinja.

Češki socialisti. Češki socialisti so se med sabo popolnoma skregali in razbili na dva tabora: na zmerne socialiste in na komuniste. K prvim spadajo vsi ministri, velika večina poslancev in skoraj vsi stari strankini delavci. K drugi skupini, ki stoji pod vplivom ruskih boljševikov, stojijo mlajši pristasi in razne osebe, ki bi hotele hitro priti do politične moči. Staro glasilo stranke je „Pravo Lidu.“ Sedaj so se tiskarne polastili komunisti. Stari izdajatelj je pa odšel v drugo tiskarno in nadaljuje tam izdajanje lista. V stari strankini tiskarni pa izdajajo komunisti list pod spremenjenim naslovom „Novo Pravo Lidu.“ Take je sedaj „Pravo Lidu“ dvojno: novo in staro, prvo je komunistično, drugo pa socialistično.

Usoda albanskega roparskega poglavarja. Dne 14. septembra je prišlo blizu Udova do spopada med našimi orošniki in komitaško četo albanskega vojvode roparjev Iska Dimitrova. V boju je padel roparski poglavar Iško in njegova oba častnika. Na naši strani sta bila ranjena dva orožnika. Padli roparski poglavar je bil skozi 15 let strah in trepet v okolici

Glinice, Vardarja in Gjevgjelija. Na njegovo glavo je grška vlada razpisala 10.000 drahem. Tolpe, katerim je ta roparski poglavar poveljeval, so plenile tudi po Macedoniji za dobo, ko je bila Macedonija še zasedena po Bolgarih.

Izgubljeno in najdeno. Meseca julija t. l. je bila na potu od Lajtersberga do Pésnice najdena večja svota denarja. Lastnik naj se javi pri okrajnem glavarstvu, Maribor, I. nadstropje, soba št. 2.

Sav. podružnica SPD je s 15. sept. zatvorila Frischaufov Dom na Okrešlju in koč na Korošici. Obisk je bil letos sledeč: V Korošici 213, na Okrešlju 501 in pri Piskerniku v Logarski dolini 482 tuistev.

Planinski koledar za leto 1921. Sestavil in založil Franc Kocbek, nadučitelj v Gornjemgradu. — Podružnice, ki so prevzele nabiranje naročnikov za ta koledar, se naprosijo, da nemudoma vpošljejo seznam naročnikov na gornji naslov, da je mogoče določiti število natisov. Tudi interesenti naj nemudoma vpošljejo besedila za oglase, da je iste mogoče uvrstiti še v ta letnik. — Cena koledarja bo 20 K ter je namenjen prebitek za povečanje planinske koč na Korošici pod Ojstrico. R.

Iz Prekmurja.

Poverjeniku dr. Pitamicu. V Prekmurju se vrši velika umazanost, nezastlišana korupcija. Civilnemu komisarijatu podrejeni organi ne izvršujejo naredb centralne vlade, ki jih je publiciral tudi civilni komisar. Zahtevamo strogo disciplinarno preiskavo. Zadeva je sledeča. V Prekmurju si je osvojila nakup živine „Vnovčevalnica“ za živino in mast v Ljubljani in v zadnjem času tudi svinjski trgovec Predovič ter mesarska nakupovalna zadruga. Ti ljudje so imeli edino pravico nakupovati živino v Prekmurju. Razu mljivo je, da so si ceno sami določevali. Zato so kupovali živino po 4–6 K za kilogram, v Ljubljani pa drago prodajali. To je bila grozna krivica za Prekmurce, da so morali tem ljudem dajati živino tako po ceni, dočim je v Sloveniji živina povsod bolj draga, dočim stane v sosedni Avstriji in Ogrski 1 kilogram po 80 K. Doseglo se je, da je ministrstvo izdalo naredb, s katero se je razglasila prosta trgovina, ter odpravil ta krivični monopol. Civilni komisar za Prekmurje je že 8. julija 1920 razglasil, da je v Prekmurju trgovina prosta. Kljub temu imata Vnovčevalnica in Predovič še naprej monopol za prekmursko živino. Pred kratkim je bil neki ubogi medjimurski kmet od namestništva civilnega komisarijata v Lendavi kaznovan z zaplenbo dveh svinj, katere je kupil za plemo v Prekmurju. Vsled takih in enakih protipostavnosti je ljudstvo v Prekmurju in Medjimurju strašno razburjeno, bati se je najhujšega. Zahtevamo, da g. poverjenik za notranje zadeve da preiskati, kateri politični oblasti v Prekmurju podrejeni organi se upirajo vladnim naredbam, oziroma s kakimi sredstvi so si pridobili Vnovčevalnica in drugi monopol v Prekmurju. Ta umazana korupcija mora takoj izginiti! Proč z živinskim monopolom v Prekmurju! Proč z izkoriščevanjem ubogega ljudstva! Napravite takoj red!

Kdo vlada v Ljubljani? Prekmurci so se hodili pritožiti radi neznosnih razmer v Prekmurju k deželni vladi. Pri g. predsedniku niso našli niti velikega razumevanja za vnebovpijoče krivice. Od g. poverjenika dr. Verstovskega so zvedeli, da je zadeva glade živine že urejena, da je dobil tako poročilo od kompetentne strani. Ko pa pridejo domov, najdejo nespremenjene razmere, živinski monopol še straši vedno naprej, še več, ljudem se rekvirira vse, kar imajo, kakor nekdanj za časa boljševiške vlade. Vprašamo, kdo vlada v Prekmurju, ali deželna vlada za Slovenijo ali Vnovčevalnica in svinjski milijonar Predovič ter prekmurski živinski milijonar Benko?

Delo zunanjega ministrstva. Ko čitamo, da naša vlada na Koroškem ničesar ne doseže, ampak se le umika na celi črti, se nič ne čudimo, če pomislimo da sedijo v zunanjem ministrstvu ljudje, ki se niti toliko ne pobrigajo, da bi rešili g. župnika Klekla iz ječe v Budimpešti. Tri četrt leta sedi ta nedolžna žrtva v ječi, lahko bo obsojen, usmrčen, ali vsaj vsled boleznih lahko umre, v ministrstvu pa „ima još vremena“ za take malenkosti! To je vlada, pa kaka!

Nadzorniku Jurku. Poroča se nam, da je gosp. nazornik Jurko nekemu liberalnemu učitelju takoj na cesti obljubil učiteljsko mesto v Prekmurju, dočim morajo učitelji, učiteljice katoliškega svetovnega naziranja dolgo in dolgo čakati, predno se jim reši njih vlska. Zdi se, da g. Jurko tudi glede šolskih vrtecev v Soboti in Dolnji Lendavi ni dovolj skrben. Šolsko leto se je pričelo, vrtecev še pa ni. Če bi se bolj pobrigal, bi gotovo dobil prostore. V enem letu bi že toliko lahko dosegel!

Iz Maribora.

Ljubljansko kramarstvo v Mariboru. Pisali ste zadnjič, kako lep je Maribor, kake lepe javne prostore, velike trge ima itd. Res je, da Maribor prekosni v vsakem oziru Ljubljano. Toda na žalost vam moramo javiti, da so tudi v Mariboru prišli ljudje iz Ljubljane, ki bi radi pokvarili Maribor in iz njega napravili ljubljansko kramarsko blatno vas. Prvi je bil bivši komisar Pfeifer, ki je dal postaviti na Glavnem trgu barako. Prejšnji mestni očetje so hvalje vredno dali podreti celo skupino hiš, da bi dobili mogočno veličasten Glavni trg. Tudi drugače so izravnavali ozke in zveržnjene ulice. Pa pride g. Pfeifer,

ki ne pozna drugega ko Ljubljano in postavi na posmeh lepemu okusu grdo ljubljansko barako orlovski in sokolski tabor sta jo k sreči zopet spravila s površja zemlje. Pa to še ni vse. Čujemo, da hoče neki drugi kramar postaviti enako barako na lepi prostor pred frančiškansko cerkev, na mestu, kjer je zdaj majhen prak s studencem. Tudi tukaj so se prej nakupile in podrle hiše, zdaj pa se naj zopet postavi grde barake, da pokvarijo ves krasen pogled po Aleksandrovi ulici! Upamo, da bo sosvet z ogorčenostjo odbil ta napad na lepoto našega krasnega Maribora! Za ljudi take baže tu ni prostora, naj gre v Ljubljano, kjer jim je vzor Židovska ulica in enaki kramarski koti! Kdor se zanima, kako so prej skrbeli za lepoto Maribora, naj čita Mallyjevo knjigo o ulicah in cestah v Mariboru.

Sestanek naših somišljenikov bo v nedeljo 26. t. m. v dvorani JSZ (Splavarska ulica 4) ob 5. uri popoldne. Pridite vsi, delavci in drugi! Nastopil bo nov predavatelj.

Predavanja SKSZ v Splavarski ulici se zopet prične. Danes zvečer ob 8. uri predavanje o volilnem redu v državni zbor.

Občni zbor mariborskega Orla bo v nedeljo 26. t. m. ob 10. uri popoldne, v dvorani katoliškega pomočniškega društva v Lekarniški ulici (poleg rotovža) št. 6. Dnevni red: Poročilo odbora, poročilo revizorjev, volitev novega odbora, slučajnosti. Vabimo vse člane, pa tudi one, ki se zanimajo za važno mladinsko organizacijo!

Glasbena Matica Maribor. Redne pevske vaje za ženski zbor se prične zopet v soboto, dne 25. t. m. ob 8. uri zvečer v društvenih prostorih pri „Götzu“ Vpisovanje novih pevk se prične istotam tudi v soboto ob 8. uri. Stare in nove pevke dobrodošle! — Odbor.

Prof. Družovičeva zasebna pevska šola za otroke v Mariboru začne svoje tretje šolsko leto z vpisovanjem dne 1. oktobra, od 3.—4. ure popoldne v drž. učiteljsku (pričelje, levo). Redni pouk se začne za začetnike v sredo, dne 6. oktobra, za nadaljevalni tečaj v četrtek, dne 7. oktobra, vsakokrat od 3. do 4. ure popoldan.

Redni pouk se je pričel z današnjim dnevom petkom, na deški meščanski šoli v Krekovi ulici v Mariboru.

Jesenska konjska dirka v Mariboru. Prijava za konjsko dirko na Taznu pri Mariboru, katera se bo vršila 25. in 26. t. m. z začetkom ob 1/3. uri pop., so zelo številne in je zasigurana zelo številna udeležba.

Mariborsko gledališče.

Ivan Cankarjevi „Hlapci“ so otvorili v soboto 18. septembra t. l. primerno drugo redno sezono 1920-21 Slovenskega narodnega gledališča v Mariboru. Igra je bila dokaj dobro naštudirana, režija g. V. Bratine izredno povoljna. Poleg lanskim igralcev so nastopili še nekateri novi z bolj ali manj dobrim uspehom. Občinstvo je bilo napolnilo gledališče do zadnjega prostora. — V nedeljo 19. septembra t. l. so ponovili F. S. Finžgarjevega „Divjega lovca“ iz lanskega sporeda. Uspeh je bil sreden, nagibajoč se bolj k slabšim predstavam. Povemo odkrito, da nas ni zadovoljil v mnogih rečeh. — J. S.-j. Op. ured. Dramska umetnost je važen kulturni činitelj, zato se moremo in ne smemo iti tudi v našem listu preko nje. Vsled pomanjkanja prostora ji žal ne moremo posvečati toliko pozornosti kakor dnevno časopisje, a naše uvaževanje drame ni zato nič manjše. Po svojih močeh bomo storili vse, da bodo mogli slediti tudi naši braveli njenemu razvoju.

Ludvig Anzengruber: „Samski dvor“. (Predstava 21. septembra 1920). Drama ni ravno slaba, a zaostaja za drugimi Anzengruberjevimi deli. Pohodok je nagromadenega preveč besedičenja v nji, ko človek pričakuje rezkega dejanja. Igra je primerna tudi za boljše podeželske odre. — Prvenstvo večera je odnesla v drugem dejanju gospa Viki Podgorska. Bila je vsaj v glavnem takšna, kakšen pravi igralec-umetnik biti mora. Zal, da v štrtem dejanju ni dosegla več prejšnje stopnje. Nji ob strani je stal g. Povhe, ki smo ga bili izredno veseli. G. Skrbinek nas tudi v ti predstavi še ni zadovoljil. Gospa Dragutinovičeva je skušala biti sicer naravna in dobra, a razen krivega hrbta in delnega obnašanja tega nismo videli povsod. Gospa Petkova je pretirala. Župnik g. Simenca je stal v sredini med ostalimi, ponekod prav dober. Scenerija je bila dovoljna, ponazoritev viharja in nevihte pa za nič. — J. S.-j.

Dopisi.

Slov. Bistrica. Pri kr. okrajni sodnji v Slov. Bistrici je bil dne 23. t. m. obsojen Alojzij Kukovič, znani pretepač in nemirnež, sin Karla in Viktorije Kukovič v Slov. Bistrici, zaradi težkih telesnih poškodb, ki jih je povzročil Ludoviku Pristovniku, dninarju, ki se je vračal domov na cesti, z nožem brez vsakega povoda, na tri mesece strogega zaporu. Ta Alojzij Kukovič je pravi „Bauernschreck“ za Slov. Bistrico in gorje njemu, s kojim se sreča ponoči. Pri njem je doslej kriva nemška vzgoja tukajšnje šulereinske šole, še več pa vzgoja staršev. Mestna občina ga je slikala kot nevarnega pretepača. Ta kazen je prav milostno odmerjena in fantalin je gotovo zaslužil več, ker še ima druge pretepe na vesti. V Slov. Bistrici je še par drugih enakih kanarčkov, katerim bo treba malo perje pristriči.

Mariborska eskomptna banka v Mariboru, Aleksandrova cesta šte. 11.

Telefon šte. 16.

Podružnica: MURSKA SOBOTA.

REPERTOIR Slov. nar. gledališča v MARIBORU

Sobota, 25. septembra: Brat Martin. Izven abon.
Nedeljo, 26. septembra: Pereant, možje. Izven abon.
Torek, 28. septembra: Samski dvor. Abon B 1.
Sredo, 29. septembra: Kralj na Betajnovi. Izv. abon.
Četrtek, 30. septembra: Brat Martin. Abon A 2.

Mala naznanila.

Razna:

Stanovanje se išče z 1 sobo in s hrano za 1. starejšega gospoda pri krščanskih, zakonskih ljudeh. Tudi velja na deželi blizu cerkve. Ponudba na upravnistvo do 30. septembra 1920. 761

Našla se je denarnica z denarjem. Več pove Muškatelje, Pobreška cesta 15. 773

URA, srebrna, damska, preoblečena z rdečim emajlom, kratno darilo, je bila 22. septembra ob 9. uri predpoldne izgubljena na poti od državne realke do okrajnega glavarstva v Mariboru. Pošteni najditelj naj jo proti nagradi odda na upravnistvo lista ali pa na državni policiji. 771

Prodaja se:

Glasovir, (Stutzflügel), znamka Grund, se prodaja, Gregorčičeva ulica 29, I. levo. 768

Nova zidana hiša z lepim vrtom se takoj prodaja. Cesta na Brezje 36, Maribor. 768

Pohištvo za spalno sobo, popolnoma opremljeno, secesijon, takoj na prodaj. Ogleda se v Cvetlični ulici št. 8, Maribor, Krajnc, slikarski mojster. 767

Dva junčka 22 mesece star, enake barve in postave, sta na prodaj. Cena po dogovoru. Vpraša se pri lastniku Juriju Jost v Rošpahu 96 pri Mariboru. 769

Svilena sita za mlinarje se dobe v gostilni Jančič, Maribor, Gosposka ulica 26. 770

GOSPODARSKA BANKA V LJUBLJANI

VABILO na subskripcijo delnic druge emisije.

Izredni občni zbor Gospodarske banke v Ljubljani, ki se je vršil dne 9. julija 1920, je sklenil v smislu § 7 pravil na predlog upravnega sveta zvišbo delniške glavnice

od 4 milijonov na 8 milijonov kron

z izdajo nadaljnjih

10.000 (desettisoč) delnic po 400 kron

nominalne vrednosti. Ob enem je občni zbor pooblastil upravni svet, da določi pogoje odaje ter kurz novih delnic, katere se imajo vsekako polno v gotovini vplačati.

Na podlagi tega pooblastila je sklenil upravni svet razpisati subskripcijo te druge emisije pod sledečimi pogoji:

1. Druga emisija obsega 10.000 (desettisoč) delnic s K 400.— nominalne vrednosti.
2. Dosedanji delničarji imajo pravo prevzeti (optirati) na dve delnici prve emisije eno delnico druge emisije.
3. Kurz za optirane delnice znaša K 450.—, za neoptirane K 520.—. Polg tega se mora plačati za vsako delnico znesek K 30.— kot prispevek k emisijskim stroškom.
4. Subskripcija se vrši pri blagajni Gospodarske banke v Ljubljani, Dunajska cesta 38/I.
5. Subskripcija se začne 27. septembra 1920 in traja do všteti 16. oktobra 1920.
6. Subskribent mora izkupilo za podpisane delnice in emisijske stroške takoj pri prijavi polno v gotovini vplačati, sicer njegova prijava ne bi prihajala v poštev.
7. Dosedanji delničarji, ki hočejo pri subskripciji uveljaviti opcijsko pravico za delnice druge emisije, morajo pri prijavi predložiti potrdilo o dodelitvi delnic prve emisije.
8. Dodelitev delnic po končani subskripciji si pridružuje popolnoma upravni svet Gospodarske banke.
9. Nove delnice so deležne dividende od 1. januarja 1921, ter so opremljene s kuponom za leto 1921.
10. Vsakemu subskribentu bo izdala Gospodarska banka potrdilo o številu subskribiranih delnic in o celokupnem vplačanem znesku.
11. Po dodelitvi delnic se izroče subskribentom proti vrnitvi potrdil o subskribiranih delnicah začasna potrdila o številu dodeljenih delnic. Subskribentom, katerim se sploh niso mogle dodeliti delnice ali pa ne v znesku vplačane vsote ob subskripciji, se vrne 1. novembra 1920, tozadevni znesek, ozir. prebitek.
12. Znesek, vplačan za dodeljene delnice, bo Gospodarska banka obrestovala od 1. novembra do 31. decembra 1920 po 3%.
13. Delnice se izroče pozneje proti vrnitvi začasnih potrdil o dodeljenih delnicah.
14. Kolikor znaša izkupilo za novo izdane delnice več kakor njihova nominalna vrednost, pripada v smislu § 7 pravil po odbitku emisijskih stroškov rezervnemu zakladu.

V LJUBLJANI, dne 14. septembra 1920.

**Upravni svet
Gospodarske banke v Ljubljani.**

V smislu § 16 pravil daje na občnem zboru vsakih 5 delnic 1 glas.

762

KONCERT

V PEKRAH
na kras. vrtu gostilne
pod Pehorjem

V NEDELJO, 26. SEPTEMBRA POP.
Svira domača priljubljena godba. Izborna stara in nova vina, sveže pivo, marzia in topla jedila. Vstop prost.

Jesenska konjska dirka

na Teznu pri Mariboru

se vrši v dneh 25. in 26. septembra 1920 s pričetkom ob pol 3. uri popoldne. Iz mariborskega glavnega kolodvora vozi vlak na Tezno ob 1. uri 24 minut popoldne. 772

ZNANO JE!

da se v veletrgovini manufakturnega blaga

Karel-a Worsche

v Mariboru, Gosposka ulica

dobiva vsakovrstno manufakturno blago v

največji izbori po najnižjih cenah

VSI državni, avtonomni in privatni uradi :: **VSE** šole in **VSA** trgovska in industrijska podjetja :: **KUPUJEJO**

vse svoje pisarniške potrebščine pri veletrgovini

LUDOVİK ŠEF, MARIBOR, Prešernova ulica šte. 1

Tovarniška zaloga papirja in spec. trgovina pisarniških potrebščin

ZASTOPSTVO za najboljši pisalni stroj „UNDERWOOD“ in razmnoževalni aparat „OPLOGRAPH“ Na zahtevo pismene ali ustmene ponudbe. Brzojavi: Papirski Maribor

